

บทที่ 4

ผลการศึกษา

4.1 ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษาในครั้งนี้คือ ตลาดสดของเอกชนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองพะเยา จำนวนทั้งสิ้น 3 แห่ง ได้แก่ ตลาดแม่ต๋ำ ตลาดเฉลิมศักดิ์และตลาดอาเขต ซึ่งตลาดทั้ง 3 แห่งให้บริการแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล อำเภอเมืองพะเยา รวมถึงอำเภอใกล้เคียง โดยสินค้าที่จัดจำหน่ายมีทั้งอาหารสด อาหารปรุงสำเร็จ อาหารแปรรูป และสินค้าอื่นๆ

1) ตลาดแม่ต๋ำ

ที่ตั้ง : ถนนพหลโยธิน ตำบลแม่ต๋ำ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

เจ้าของตลาด : นายมานิตย์ บุญเรือง

ประเภทของตลาด : ตลาดประเภทที่ 3 คือตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคาร ดำเนินกิจการชั่วคราว มีบริเวณที่จัดไว้สำหรับผู้ค้าขาย แผงจำหน่ายสินค้า และที่รวบรวมขยะมูลฝอย

พื้นที่ : มากกว่า 200 ตารางวา

เวลาเปิด-ปิดตลาด : 09.00-20.00 น.

2) ตลาดเฉลิมศักดิ์

ที่ตั้ง : ถนนพหลโยธิน ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

เจ้าของตลาด : นายฉลอง วงศ์จินดารักษ์

ประเภทของตลาด : ตลาดประเภทที่ 1 คือตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร ดำเนินกิจการเป็นประจำ มีอาคารสิ่งปลูกสร้างสำหรับผู้ขายของ แผงขายสินค้า ที่ขนถ่ายสินค้า ที่รวบรวมมูลฝอย และทางระบายน้ำ

พื้นที่ : 323 ตารางวา

เวลาเปิด-ปิดตลาด : 03.00-17.00 น.

3) ตลาดอาเขต

ที่ตั้ง : ถนนพหลโยธิน ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

เจ้าของตลาด : นายอภิชาติ ชะโยภาส

ประเภทของตลาด : ตลาดประเภทที่ 1 คือตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร ดำเนิน

กิจการเป็นประจำ มีอาคารสิ่งปลูกสร้างสำหรับผู้ขายของ แผงขายสินค้า ที่ขนถ่ายสินค้า ที่รวบรวมมูลฝอย และทางระบายน้ำ

พื้นที่ : มากกว่า 200 ตารางวา

เวลาเปิด-ปิดตลาด : 03.00-17.00 น.

4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรผู้ค้าขายสินค้าในตลาดสด

การศึกษาคั้งนี้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้ค้าขายในตลาดสดเขตเทศบาลเมืองพะเยาทั้ง 3 ตลาดคือ ตลาดแม่ต้า ตลาดเฉลิมศักดิ์ และตลาดอาเขต ตลาดละ 50 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 150 คน จากผลการศึกษาจะได้ผลข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มประชากร ดังแสดงในตารางที่ 1-7

ตารางที่ 1 เพศของกลุ่มประชากร

เพศ	ตลาดแม่ต้า		ตลาดเฉลิมศักดิ์		ตลาดอาเขต		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	10	20	14	28	18	36	42	28
หญิง	40	80	36	72	32	64	108	72
รวม	50	100	50	100	50	100	150	100

ตารางที่ 1 แสดงเพศของกลุ่มประชากรผู้ค้าขายในตลาดสดทั้ง 3 แห่ง ส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 72) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 28) โดยตลาดแม่ต้าจะมีผู้ค้าขายเป็นเพศหญิงมากที่สุด (ร้อยละ 80) รองลงมาคือ ตลาดเฉลิมศักดิ์ (ร้อยละ 72) และตลาดอาเขต (ร้อยละ 64) ตามลำดับ ส่วนเพศชายจะมีมากที่สุดในตลาดอาเขต (ร้อยละ 36) และตลาดเฉลิมศักดิ์ (ร้อยละ 28) รองลงมา

จากสภาพที่พบเห็นในตลาดทั้ง 3 แห่ง จะพบว่าผู้ค้าขายส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิง หรือที่เรียกว่าแม่ค้า โดยเฉพาะตลาดแม่ต้าซึ่งสินค้าที่จำหน่ายจะเป็นประเภท ผัก ผลไม้ อาหารปรุงสำเร็จต่าง ๆ ส่วนผู้ค้าขายเพศชาย หรือที่เรียกว่า พ่อค้า จะมีจำนวนน้อยกว่าโดยส่วนมากจะจำหน่ายสินค้าประเภทเนื้อสัตว์ต่าง ๆ สินค้าที่มีน้ำหนักมากหรือซื้อขายกันในปริมาณมาก ต้องใช้แรงในการยกหาม ขนส่งและจำหน่าย ซึ่งพบได้ส่วนหนึ่งในตลาดอาเขตและตลาดเฉลิมศักดิ์ นอกจากนั้นบางร้านที่จำหน่ายสินค้าจะมีทั้งพ่อค้าและแม่ค้าช่วยกันจำหน่ายหรือคอยผลัดเปลี่ยนกัน

ตารางที่ 2 กลุ่มอายุของกลุ่มประชากร

อายุ	ตลาดแม่ตำ		ตลาดเฉลิมศักดิ์		ตลาดอาเขต		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
15-30 ปี	4	8	7	14	10	20	21	14
31-50 ปี	36	72	29	58	27	54	92	61
50 ปีขึ้นไป	10	20	14	28	13	26	37	25
รวม	50	100	50	100	50	100	150	100

ตารางที่ 2 แสดงกลุ่มอายุของกลุ่มประชากรผู้ประกอบอาชีพค้าขายในตลาดสด พบว่า ส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ระหว่าง 31-50 ปี (ร้อยละ 61) รองลงมาคือช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 25) และช่วงอายุ 15-30 ปี (ร้อยละ 14) ตามลำดับ ช่วงอายุ 31-50 ปี ตลาดแม่ตำมีมากที่สุด (ร้อยละ 72) รองลงมาคือ ตลาดเฉลิมศักดิ์ (ร้อยละ 58) และตลาดอาเขต (ร้อยละ 54) ตามลำดับ

ดังนั้นจะเห็นว่า 3 ใน 4 ของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในทั้ง 3 ตลาดจะมีอายุไม่เกิน 50 ปีซึ่ง ถือว่าเป็นวัยกลางคน หรือวัยทำงาน เป็นกำลังหลักหาเลี้ยงครอบครัว

ตารางที่ 3 ระดับการศึกษาของกลุ่มประชากร

การศึกษา	ตลาดแม่ตำ		ตลาดเฉลิมศักดิ์		ตลาดอาเขต		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	29	58	7	14	12	24	48	32
มัธยมศึกษาตอนต้น	11	22	12	24	9	18	32	21
มัธยมศึกษาตอนปลาย	8	16	30	60	20	40	58	39
สูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	2	4	1	2	9	18	12	8
รวม	50	100	50	100	50	100	150	100

ตารางที่ 3 แสดงระดับการศึกษาของกลุ่มประชากร พบว่าระดับการศึกษาจะกระจายอยู่ใน ทั้ง สามกลุ่ม คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 39) ระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 32) และมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 21) ตลาดแม่ตำจะมีผู้จบการศึกษาในระดับต่ำสุดมากที่สุด (ร้อยละ 58) ส่วนในตลาดเฉลิมศักดิ์มีผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด (ร้อยละ 60) และ

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รองลงมา (ร้อยละ 24) และในตลาดอาเขตมีผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด (ร้อยละ 40) และระดับประถมศึกษา รองลงมา (ร้อยละ 24)

ตลาดแม่ต๋ำเป็นตลาดที่อยู่ชานเมือง ผู้ขายสินค้าส่วนใหญ่เป็นแม่ค้าชาวบ้านในตำบลแม่ต๋ำ และใกล้เคียง จากผลการศึกษาจึงพบผู้จบการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 4 ประเภทของสินค้าที่จำหน่าย

ประเภทสินค้าที่ จำหน่าย	ตลาดแม่ต๋ำ		ตลาดเฉลิมศักดิ์		ตลาดอาเขต		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาหารสด	18	36	35	70	34	68	87	58
อาหารแปรรูป	3	6	2	4	4	8	9	6
อาหารปรุงสำเร็จ	21	42	7	14	6	12	34	23
สินค้าที่ไม่ใช่อาหาร	8	16	6	12	6	12	20	13
รวม	50	100	50	100	50	100	150	100

ตารางที่ 4 แสดงประเภทสินค้าที่จำหน่าย ส่วนใหญ่สินค้าที่จำหน่ายจะเป็นประเภทอาหารสดมากที่สุด (ร้อยละ 58) รองลงมาคืออาหารปรุงสำเร็จ (ร้อยละ 23) โดยอาหารสดมีจำหน่ายมากในตลาดเฉลิมศักดิ์ (ร้อยละ 70) และตลาดอาเขต (ร้อยละ 68) ตลาดแม่ต๋ำจะมีการจำหน่ายอาหารปรุงสำเร็จมากที่สุด (ร้อยละ 42) และอาหารสดรองลงมา (ร้อยละ 36)

ตารางที่ 5 ระยะเวลาที่จำหน่ายสินค้า

ระยะเวลาที่จำหน่าย	ตลาดแม่ต๋ำ		ตลาดเฉลิมศักดิ์		ตลาดอาเขต		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0-3 ปี	8	16	18	36	25	50	51	34
4-10 ปี	36	72	22	44	16	32	74	49
10 ปีขึ้นไป	6	12	10	20	9	18	25	17
รวม	50	100	50	100	50	100	150	100

ตารางที่ 5 แสดงระยะเวลาที่จำหน่ายสินค้า ผู้ค้าขายส่วนใหญ่จะค้าขายมานาน 4-10 ปี (ร้อยละ 49) และ 0-3 ปี รองลงมา (ร้อยละ 34) ผู้ค้าขายในตลาดแม่ต๋ำจะค้าขายมานาน 4-10 ปี

มากที่สุด (ร้อยละ 72) ตลาดเฉลิมศักดิ์จะอยู่ในช่วง 4-10 ปีมากเช่นกัน (ร้อยละ 44) ส่วนในตลาดอาเขตผู้ค้าขายครึ่งหนึ่งค้าขายมานาน 0-3 ปี (ร้อยละ 50)

ตลาดแม่ต้าเป็นตลาดที่จัดตั้งมานาน ผู้ค้าขายส่วนใหญ่จะเป็นคนเก่าที่ค้าขายอยู่เดิม มีผู้ค้าขายรายใหม่ไม่มากนัก ตลาดเฉลิมศักดิ์ก็เป็นตลาดที่จัดตั้งมานานเช่นกันแต่มีผู้ค้าขายรายใหม่เข้ามามากพอสมควรเพราะสินค้าส่วนหนึ่งเป็นสินค้าประเภทของสด และมีการค้าขายทั้งแบบขายปลีกและขายส่ง จึงมีการเปลี่ยนเข้าออกของผู้ค้าขายอยู่บ้าง ส่วนตลาดอาเขตเป็นตลาดที่จัดตั้งขึ้นหลังสุด ชาวบ้านมักเรียกว่า กาดใหม่ ผู้ขายสินค้าส่วนใหญ่จึงขายสินค้าอยู่ในตลาดได้ไม่นานนัก

ตารางที่ 6 ช่วงเวลาที่จำหน่ายในแต่ละวัน

ช่วงเวลาที่จำหน่ายในแต่ละวัน	ตลาดแม่ต้า		ตลาดเฉลิมศักดิ์		ตลาดอาเขต		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เช้า	-	-	21	42	12	24	33	22
เช้า - กลางวัน	-	-	19	38	18	36	37	25
กลางวัน - เย็น	38	76	2	4	8	16	48	32
ทั้งวัน	12	24	8	16	12	24	32	21
รวม	50	100	50	100	50	100	150	100

ตารางที่ 6 แสดงถึงช่วงเวลาที่จำหน่ายสินค้าในแต่ละวัน โดยตลาดแม่ต้าจะจำหน่ายสินค้าในช่วงกลางวันถึงเย็นเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76) ส่วนตลาดเฉลิมศักดิ์ผู้ค้าขายจะจำหน่ายสินค้าในช่วงเช้ามากที่สุด (ร้อยละ 42) และช่วงเช้าถึงกลางวันรองลงมา (ร้อยละ 38) และในตลาดอาเขตจะจำหน่ายสินค้าในช่วงเช้าถึงกลางวันมากที่สุด (ร้อยละ 36) และในช่วงเช้ารองลงมา (ร้อยละ 24)

ตารางที่ 7 รายได้สุทธิจากการขายสินค้าเฉลี่ยต่อเดือน

รายได้สุทธิจากการขายสินค้าเฉลี่ยต่อเดือน	ตลาดแม่ต้า		ตลาดเฉลิมศักดิ์		ตลาดอาเขต		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
300 - 3,000 บาท	9	18	10	20	15	30	34	23
3,001 - 7,000 บาท	38	76	28	56	26	52	92	61
มากกว่า 7,000 บาท	3	6	12	24	9	18	24	16
รวม	50	100	50	100	50	100	150	100

ตารางที่ 7 แสดงรายได้สุทธิจากการขายสินค้าโดยเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ค้าขาย รายได้สุทธิเฉลี่ยส่วนใหญ่จะอยู่ระหว่าง 3,001-7,000 บาท (ร้อยละ 61) และรองลงมาคือ อยู่ระหว่าง 300-3,000 บาท (ร้อยละ 23) มีประมาณ 1 ใน 5 เท่านั้นที่มีรายได้จากการขายสินค้ามากกว่า 7,000 บาท ต่อเดือน (ร้อยละ 16) ตลาดแม่ตำรายได้ส่วนใหญ่ของผู้ค้าขายจะอยู่ในช่วงระหว่าง 3,001-7,000 บาท (ร้อยละ 76) ตลาดเฉลิมศักดิ์รายได้ของผู้ค้าขายจะอยู่ในช่วง 3,001-7,000 บาทมากที่สุด (ร้อยละ 56) และมากกว่า 7,000 บาทรองลงมา (ร้อยละ 24) ส่วนในตลาดอนเขตรายได้ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 3,001-7,000 บาท (ร้อยละ 52) และอยู่ในช่วง 300-3,000 บาทรองลงมา (ร้อยละ 30)

เมื่อดูจากสินค้าที่ผู้ค้าขายจำหน่ายในตลาดแม่ตำแล้ว พบว่าส่วนใหญ่เป็นอาหารปรุงสำเร็จและอาหารสด ผู้ซื้อจะมาซื้อเพื่อนำไปรับประทานหรือปรุงอาหารในแต่ละวันจำนวนพอประมาณ โดยซื้อสินค้าจากผู้ขายแต่ละคน คนละประมาณ 5-20 บาท และสินค้าประเภทอาหารปรุงสำเร็จอาจเกิดการเน่าเสียได้ง่ายหากขายไม่หมดในแต่ละวัน จึงทำให้รายได้เฉลี่ยในแต่ละเดือนไม่สูงมากนัก

ส่วนผู้ค้าขายในตลาดเฉลิมศักดิ์ สินค้าที่จำหน่ายเป็นประเภทอาหารสด เช่น เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ โดยมีการจำหน่ายแบบขายส่งหรือซื้อขายกันในครั้งละมาก ๆ ด้วย เพื่อนำไปจำหน่ายอีกทอดหนึ่ง สินค้าไม่เหลือให้เกิดการเน่าเสีย การขายแต่ละครั้งสามารถขายได้ในปริมาณมาก ทำให้มีรายได้สูง

4.3 ข้อมูลระดับการปฏิบัติของผู้ค้าขายในตลาดสด

จากผลการศึกษาได้ข้อมูลระดับการปฏิบัติของผู้ค้าขายในตลาดสดในประเด็นดังต่อไปนี้

4.3.1 การเก็บและการกำจัดขยะมูลฝอย

4.3.2 การกำจัดน้ำโสโครก

4.3.3 การระบายอากาศและแสงสว่าง

4.3.4 ทางเดินในตลาด

4.3.5 การรักษาความสะอาดในตลาดสด

4.3.6 สุขลักษณะของผู้ค้าขาย

ซึ่งผลการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 8-14

ตารางที่ 8 ระดับการปฏิบัติของผู้ค้าขายในประเด็นการเก็บและการกำจัดขยะมูลฝอย

ประเด็นการปฏิบัติ	ตลาดแม่ตำ		ตลาดเฉลิมศักดิ์		ตลาดอาเขต		
	การปฏิบัติ บ่อยที่สุด บ่อยมาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด	\bar{X} SD	การปฏิบัติ บ่อยที่สุด บ่อยมาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด	\bar{X} SD	การปฏิบัติ บ่อยที่สุด บ่อยมาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด	\bar{X} SD	
1. การเก็บและการกำจัดขยะ							
- การเตรียมถังสำหรับรองรับขยะไว้ประจำแผงขายสินค้าเป็นประจำ	7 (14)	32 (64)	9 (18)	2 (4)	-	3.88	0.69
- ถังสำหรับรองรับขยะที่ใช้มีความแข็งแรง นำไม่รั่วซึม และมีฝาปิด	2 (4)	27 (54)	9 (18)	2 (4)	-	3.58	0.64
- การแยกขยะเปียก ขยะแห้ง ก่อนทิ้งลงถึงรองรับขยะ	- (6)	3 (6)	40 (80)	7 (14)	-	2.92	0.44
- การนำขยะไปทิ้งในที่พักขยะของส่วนรวม	12 (24)	21 (42)	16 (32)	1 (2)	-	3.88	0.80
- หลังจากเลิกขายสินค้า นำขยะไปทิ้งในที่พักขยะส่วนรวมทุกวัน	17 (34)	23 (46)	9 (18)	1 (2)	-	4.12	0.77
รวม						3.68	0.67
						3.85	0.60
						3.66	0.76

จากตารางแสดงที่ 8 แสดงระดับการปฏิบัติของผู้ขายในตลาดสด ในประเด็นการเก็บและการกำจัดขยะมูลฝอยพบว่า ในตลาดแม่ต๋ำมีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่ดี ($\bar{X}=3.68$) โดยในเรื่องของการนำขยะไปทิ้งในที่พักขยะส่วนรวมทุกวันหลังจากเลิกขายสินค้า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่สูง ($\bar{X}=4.12$) ยกเว้นในเรื่องของการแยกขยะก่อนทิ้งลงถังรองรับขยะ ยังมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.92$)

ตลาดเฉลิมศักดิ์ ในประเด็นนี้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่ดี ($\bar{X}=3.85$) โดยการปฏิบัติทั้งในเรื่องการเตรียมถังสำหรับรองรับขยะไว้ประจำแผงขายสินค้า การนำขยะไปทิ้งในที่พักขยะส่วนรวม และหลังจากเลิกขายสินค้ามีการนำไปทิ้งที่ที่พักขยะส่วนรวมทุกวันอยู่ในระดับที่สูง ยกเว้นการปฏิบัติในเรื่องการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่น้อยมาก ($\bar{X}=1.60$)

ตลาดอาเขตส่วนใหญ่ การปฏิบัติอยู่ในระดับที่ดี ($\bar{X}=3.66$) โดยในเรื่องของการเตรียมถังสำหรับรองรับขยะไว้ประจำแผงขายสินค้าเป็นประจำมีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ($\bar{X}=4.44$) แต่ในเรื่องของการคัดแยกขยะมีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่น้อยมาก ($\bar{X}=1.76$)

จากข้อมูลข้างต้น ในประเด็นการเก็บและการกำจัดขยะมูลฝอย การปฏิบัติของผู้ค้าขายในแต่ละตลาดพบว่า ไม่แตกต่างกันมากคืออยู่ในระดับการปฏิบัติที่ดี ในเรื่องของการเตรียมถังขยะไว้ประจำแผงเป็นประจำพบว่า ตลาดเฉลิมศักดิ์และตลาดอาเขตมีการปฏิบัติในระดับที่ดีมาก การนำขยะไปทิ้งในที่พักขยะของส่วนรวมและหลังจากเลิกขายสินค้ามีการนำขยะไปทิ้งในที่พักขยะทุกวันนี้ ตลาดเฉลิมศักดิ์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก แต่เป็นที่น่าสังเกตพบว่า ในเรื่องของการคัดแยกขยะก่อนทิ้งลงถังขยะนั้น ทั้งตลาดเฉลิมศักดิ์และตลาดอาเขตมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยมาก ส่วนในตลาดแม่ต๋ำอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 9 ระดับการปฏิบัติของผู้ศึกษาในประเด็นการกำจัดน้ำโสโครก

ประเด็นการปฏิบัติ	ตลาดแม่ต้า			ตลาดเฉลิมศักดิ์			ตลาดอาเขต		
	การปฏิบัติ บ่อยที่สุด บ่อยมาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด	\bar{X}	SD	การปฏิบัติ บ่อยที่สุด บ่อยมาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด	\bar{X}	SD	การปฏิบัติ บ่อยที่สุด บ่อยมาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด	\bar{X}	SD
2. การกำจัดน้ำโสโครก									
- สิ้นค้าที่จำหน่ายมีการใช้น้ำในการชำระล้างสินค้า	14 (9) (28)	6 (12) (20)	10 (22) (22)	30 (60) (60)	13 (26) (14)	7 (14) (14)	- (4)	4.46 (32)	0.73 (4)
- น้ำที่ใช้ในการชำระล้างสินค้าได้ทิ้งลงสู่รางระบายน้ำ	14 (28) (28)	11 (22) (20)	8 (16) (16)	17 (34) (34)	24 (48) (16)	8 (16) (2)	1 (2) (2)	4.14 (36)	0.76 (4)
- มีการกำจัดเศษขยะก่อนการเทน้ำทิ้งสู่รางระบายน้ำ	11 (22) (22)	7 (14) (34)	12 (24) (24)	1 (2) (2)	2 (4) (22)	11 (22) (42)	15 (30) (30)	2.06 (6)	0.93 (32)
- ใช้ตาข่าย ตะแกรง บ่อดักตะกอน หรือบ่อดักไขมันเพื่อบำบัดน้ำเสียขั้นต้นก่อนปล่อยลงสู่ทางระบายน้ำ	11 (22) (22)	6 (12) (36)	13 (26) (26)	1 (2) (2)	12 (24) (42)	21 (42) (30)	15 (30) (30)	2.04 (6)	0.90 (28)
- การทำความสะอาดรางระบายน้ำบริเวณแผงจำหน่ายสินค้าเป็นประจำ	27 (54) (54)	12 (24) (14)	2 (4) (4)	16 (32) (44)	22 (44) (20)	10 (20) (2)	1 (2) (2)	4.02 (38)	0.89 (16)
รวม				3.38		1.29		3.34	0.84
								2.86	1.08

ตารางที่ 9 แสดงระดับการปฏิบัติของผู้ค้าขายในตลาดสด ในประเด็นการกำจัดน้ำ-
 โสโครก ตลาดแม่คำมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.38$) ทั้งในเรื่องการใช้น้ำในการ
 ชำระล้างสินค้าที่จำหน่าย การเทน้ำที่ใช้ในการชำระล้างลงสู่รางระบายน้ำ, การกำจัดเศษขยะก่อน
 ทิ้งลงสู่รางระบายน้ำและการใช้ตาข่าย ตะแกรง บ่อดักไขมันตะกอนหรือบ่อดักไขมันในการบำบัด
 น้ำเสียขั้นต้น ส่วนการปฏิบัติในเรื่องการทำความสะอาดรางระบายน้ำบริเวณแผงขายสินค้าเป็น
 ประจําอยู่ในระดับที่ดี ($\bar{X}=4.20$)

ตลาดเฉลิมศักดิ์มีการปฏิบัติในประเด็นนี้อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{X}=3.34$) โดยใน
 เรื่องการใช้น้ำในการชำระล้างสินค้ามีการใช้อยู่ในระดับที่สูงมาก ($\bar{X}=4.46$) ส่วนในเรื่องของการ
 เทน้ำลงสู่รางระบายน้ำและการทำความสะอาดรางระบายน้ำนั้นการปฏิบัติอยู่ในระดับที่ดี ($\bar{X}=4.14$
 และ $\bar{X}=4.02$ ตามลำดับ)

ตลาดอาเขตโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.20$) โดยการกำจัดเศษ
 ขยะก่อนทิ้งและการบำบัดน้ำเสียขั้นต้นยังมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.18$ และ $\bar{X}=2.02$ ตาม
 ลำดับ)

จากข้อมูลทั้งสามตลาดพบว่า การปฏิบัติในเรื่องการกำจัดน้ำโสโครกอยู่ในระดับที่ไม่แตก
 ต่าง กัน คืออยู่ในระดับปานกลาง โดยในเรื่องของการทำความสะอาดรางระบายน้ำบริเวณแผง
 จำหน่ายสินค้าเป็นประจําปฏิบัติอยู่ในระดับที่ดี แต่ในเรื่องของการกำจัดเศษขยะก่อนเทน้ำทิ้งลงสู่
 รางระบายน้ำ และการใช้ตาข่าย ตะแกรง บ่อดักตะกอน หรือบ่อดักไขมันเพื่อบำบัดน้ำเสียขั้นต้น
 ก่อนปล่อยลงสู่รางระบายน้ำยังคงมีการปฏิบัติอยู่น้อย โดยเฉพาะในตลาดเฉลิมศักดิ์และตลาดอาเขต

ตารางที่ 10 ระดับการปฏิบัติของผู้ค้าขายในประเด็นการระบายอากาศและแสงสว่าง

ประเด็นการปฏิบัติ	ตลาดแม่ท่า			ตลาดเฉลิมศักดิ์			ตลาดอาเขต													
	การปฏิบัติ น้อยที่สุด	จำนวน ปานกลาง	จำนวน น้อย น้อยที่สุด	การปฏิบัติ น้อยที่สุด	จำนวน ปานกลาง	จำนวน น้อย น้อยที่สุด	การปฏิบัติ น้อยที่สุด	จำนวน ปานกลาง	จำนวน น้อย น้อยที่สุด											
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD												
3. การระบายอากาศและแสง - สว่าง																				
- สินค้าที่จัดจำหน่ายก่อให้เกิด ควัน ดังนั้นจึงได้ให้อุปกรณ์ช่วย ในการระบายอากาศ	31 (62)	5 (10)	2 (4)	10 (20)	2 (4)	4.06 (4)	1.36	1	-	5 (10)	25 (50)	19 (38)	1.78	0.79	-	2 (4)	3 (6)	9 (18)	1.96	0.64
- มีการใช้หลอดไฟเพื่อเพิ่มแสง สว่างให้เพียงพอและให้มองเห็น สินค้าได้ชัดเจน	5 (10)	13 (26)	12 (24)	5 (10)	10 (20)	2.76 (4)	1.40	12 (24)	6 (12)	-	-	4.12	0.59	7 (14)	29 (58)	12 (24)	2 (4)	3.82	0.72	
รวม						3.41	1.38					2.95	0.69					2.89	0.68	

ตารางที่ 10 แสดงระดับการปฏิบัติของผู้ค้าขายในประเด็นการระบายอากาศและแสงสว่าง ในตลาดแม่ต๋ำมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=3.41$) ตลาดเฉลิมศักดิ์และตลาดอาเขตมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.95$ และ $\bar{X}=2.89$ ตามลำดับ) โดยในเรื่องการใช้อุปกรณ์ช่วยในการระบายอากาศเมื่อสินค้าที่จำหน่ายก่อให้เกิดกลิ่นและควันนั้นตลาดแม่ต๋ำมีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่มาก ($\bar{X}=4.06$) ในเรื่องแสงสว่างมีการใช้หลอดไฟฟ้าเพื่อเพิ่มแสงสว่างให้เพียงพอและให้มองเห็นชัดเจน ทั้งในตลาดตลาดเฉลิมศักดิ์และอาเขตมีการปฏิบัติอยู่มาก ($\bar{X}=4.12$ และ $\bar{X}=3.82$ ตามลำดับ)

จากข้อมูลของประเภทสินค้าที่จำหน่าย พบว่าในตลาดแม่ต๋ำมีการจำหน่ายอาหารปรุงสำเร็จจำนวนมาก ซึ่งมีทั้งการปิ้งย่าง เกิดกลิ่นและควัน จึงทำให้มีการใช้อุปกรณ์ช่วยในการพัดระบายอากาศ เช่น พัดลม เป็นต้น ส่วนในตลาดเฉลิมศักดิ์และตลาดอาเขตมีการจำหน่ายอาหารประเภทอาหารปรุงสำเร็จไม่มากนัก จึงทำให้มีการใช้อุปกรณ์ช่วยในการระบายอากาศน้อย

ส่วนในเรื่องของแสงสว่างนั้น ตลาดเฉลิมศักดิ์และตลาดอาเขตเป็นตลาดที่จำหน่ายสินค้าตั้งแต่ช่วงเช้ามืด เป็นต้นไป และบริเวณโดยรอบตลาดเต็มไปด้วยตึกแถวทำให้ต้องมีการใช้หลอดไฟฟ้าเพื่อเพิ่มแสงสว่างเพื่อให้มีความเข้มของแสงเพียงพอที่จะมองเห็นสินค้าได้ชัดเจน

ตารางที่ 11 ระดับการปฏิบัติของผู้ค้าขายในประเด็นทางเดินในตลาด

ประเด็นการปฏิบัติ	ตลาดแม่ต้า			ตลาดเฉลิมศักดิ์			ตลาดอาเขต							
	การปฏิบัติ บ่อยที่สุด	จำนวน ปานกลาง	จำนวน (ร้อยละ) น้อย น้อยที่สุด	การปฏิบัติ บ่อยที่สุด	จำนวน ปานกลาง	จำนวน (ร้อยละ) น้อย น้อยที่สุด	การปฏิบัติ บ่อยที่สุด	จำนวน ปานกลาง	จำนวน (ร้อยละ) น้อย น้อยที่สุด					
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD					
4. ทางเดินในตลาด														
- ไม่วางสินค้าจำหน่ายบนทาง เท้าเนื่องจากมีแผงขายสินค้าอยู่ ประจำ	29 (58)	8 (16)	7 (14)	2 (4)	4 (8)	4.12 (4.12)	1.27	29 (58)	8 (16)	7 (14)	2 (4)	4 (8)	4.12 (4.12)	1.27
- การไม่สร้างแผงขายสินค้าเพิ่ม เดิม เพื่อความเป็นระเบียบและ ไม่ขวางทางสัญจรของตลาด	29 (58)	7 (14)	8 (16)	6 (12)	-	4.18 (4.18)	0.71	29 (58)	7 (14)	8 (16)	6 (12)	-	4.18 (4.18)	0.71
- การทำความสะอาดพื้นทาง เดิน บริเวณแผงจำหน่ายสินค้า สม่ำเสมอ	30 (60)	14 (28)	4 (8)	1 (2)	1 (2)	4.42 (4.42)	0.89	30 (60)	14 (28)	4 (8)	1 (2)	1 (2)	4.42 (4.42)	0.89
รวม						4.24	1.09						2.59	0.74
													2.74	0.83

ตารางที่ 11 แสดงระดับการปฏิบัติของผู้ค้าขายในประเด็นทางเดินในตลาด ซึ่งตลาดแม่ด้ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.24$) ในการทำความสะอาดพื้นทางเดินบริเวณแผงจำหน่ายสินค้าเป็นประจำมีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=4.42$) และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่ดีในเรื่องของการไม่วางสินค้าจำหน่ายบนทางเท้าและการไม่สร้างแผงจำหน่ายสินค้าเพิ่มเติม ($\bar{X}=4.12$ และ $\bar{X}=4.18$ ตามลำดับ)

ตลาดเฉลิมศักดิ์มีการปฏิบัติในประเด็นนี้อยู่ในระดับที่น้อย ($\bar{X}=2.59$) โดยในเรื่องการไม่วางสินค้าจำหน่ายบนทางเท้ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่น้อยมาก ($\bar{X}=1.70$) และการไม่สร้างแผงเพิ่มเติม อยู่ในเกณฑ์ที่น้อยเช่นกัน ($\bar{X}=1.84$) แต่ในเรื่องการทำความสะอาดพื้นทางเดินบริเวณแผงจำหน่ายสินค้านั้นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่สูงมาก ($\bar{X}=4.24$)

ตลาดอาเขตมีการปฏิบัติประเด็นนี้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.74$) โดยในเรื่องการไม่วางสินค้าจำหน่ายบนทางเท้าและการไม่สร้างแผงจำหน่ายสินค้าเพิ่มเติมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่น้อย ($\bar{X}=2.10$ และ $\bar{X}=2.06$ ตามลำดับ) ส่วนในเรื่องการทำความสะอาดพื้นทางเดินบริเวณแผงจำหน่ายสินค้านั้นอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ($\bar{X}=4.06$)

จากข้อมูลพบว่าการปฏิบัติในเรื่องการไม่วางสินค้าจำหน่ายบนทางเท้ายังมีการปฏิบัติอยู่น้อยมากในตลาดเฉลิมศักดิ์และระดับน้อยในตลาดอาเขต ส่วนการไม่สร้างแผงขายสินค้าเพิ่มเติม นั้นทั้งตลาดเฉลิมศักดิ์และตลาดอาเขตมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย แต่ในเรื่องการทำความสะอาดพื้นทางเดินบริเวณแผงจำหน่ายสินค้าเป็นประจำนั้น มีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมากในตลาดแม่ด้าและตลาดเฉลิมศักดิ์ และในระดับดีในตลาดอาเขต

จากการที่ตลาดเฉลิมศักดิ์อยู่ในเขตซึ่งถือว่าอยู่ในใจกลางเมืองพะเยา มีพื้นที่บริเวณตลาดที่จำกัด ประกอบกับสินค้าที่จำหน่ายมีการขายส่งด้วยซึ่งมีสินค้าจำนวนมาก ต้องการพื้นที่ในการวางสินค้ามากเช่นกัน นอกจากนั้นยังมีผู้ค้าขายรายใหม่เข้ามาขายเรื่อย ๆ ทำให้ไม่มีแผงขายสินค้าเป็นประจำ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้มีการวางสินค้าจำหน่ายบนทางเท้าและสร้างแผงขายสินค้าเพิ่มเติมเพื่อให้เพียงพอกับสินค้าที่จำหน่าย ทำให้เกิดการกีดขวางทางเดินสัญจรและเกิดความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย

ตารางที่ 12 ระดับการปฏิบัติของผู้ศึกษาในประเด็นการรู้ความสะอาดในตลาด

ประเด็นการปฏิบัติ	ตลาดแม่ตำ		ตลาดเฉลิมศักดิ์		ตลาดอาเขต	
	การปฏิบัติ บ่อยที่สุด บ่อยมาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด	\bar{X} SD	การปฏิบัติ บ่อยที่สุด บ่อยมาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด	\bar{X} SD	การปฏิบัติ บ่อยที่สุด บ่อยมาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด	\bar{X} SD
5. การรู้ความสะอาดในตลาด						
- การทำความสะอาดแผงขายสินค้าทั้งก่อนและหลังเลิกขายในแต่ละวัน	32 (64)	12 (24)	6 (12)	- -	4.52 (0.71)	
- การเข้าร่วมกิจกรรมในการทำความสะอาดตลาดอย่างสม่ำเสมอ	26 (32)	15 (30)	7 (14)	2 (4)	4.30 (0.86)	
รวม					4.41 1.09	
					4.09 0.85	
					4.18 0.85	
					4.20 0.86	

ตารางที่ 12 แสดงระดับการปฏิบัติของผู้ค้าขายในประเด็นการรักษาความสะอาดในตลาดพบว่าตลาดแม่ต้ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่ดีมาก ($\bar{X}=4.41$) ทั้งในเรื่องการทำความสะอาดแผงขายสินค้าทั้งก่อนและหลังเลิกขายในแต่ละวัน และการเข้าร่วมกิจกรรมในการทำความสะอาดตลาดอย่างสม่ำเสมอ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X}=4.52$ และ $\bar{X}=4.30$ ตามลำดับ) ส่วนตลาดเฉลิมศักดิ์และตลาดอาเขตมีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกันคืออยู่ในระดับดี ($\bar{X}=4.09$ และ $\bar{X}=4.19$ ตามลำดับ)

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่า ในเรื่องการรักษาความสะอาดในตลาดนั้น ผู้ค้าขายในตลาดทั้งสามแห่งให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ตารางที่ 13 ระดับการปฏิบัติของผู้ป่วยในประเด็นสุดท้ายของผู้ศึกษา

ประเด็นการปฏิบัติ	ตลาดแม่ตำ			ตลาดฉิมบกี้			ตลาดอาเขต			
	การปฏิบัติ บ่อยที่สุด	จำนวน ปานกลาง	น้อย น้อยที่สุด	\bar{X}	SD	การปฏิบัติ บ่อยที่สุด	จำนวน ปานกลาง	น้อย น้อยที่สุด	\bar{X}	SD
6. สุขลักษณะของผู้ศึกษา										
- เข้ารับการตรวจร่างกายเพื่อ ตรวจหาโรคติดต่อเป็นประจำ	24 (48)	12 (24)	- -	4.24	0.82	19 (38)	11 (22)	2 (4)	3.96	1.07
- การรักษาความสะอาดของ ร่างกาย	29 (58)	17 (34)	3 (6)	4.48	0.71	17 (34)	12 (24)	1 (2)	3.78	1.13
- แต่งกายที่สะอาดเรียบร้อยทุก ครั้ง	28 (56)	14 (28)	7 (14)	4.38	0.81	10 (20)	13 (26)	3 (6)	3.64	1.06
- การล้างและเก็บภาชนะ อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ก่อน และหลังใช้อย่างเรียบร้อย	32 (64)	10 (20)	5 (10)	4.40	0.97	11 (22)	13 (26)	2 (4)	3.64	1.12
- ระวังระวังสัตว์และแมลงที่ เป็นพาหะนำเชื้อโรคลงสู่สินค้า	37 (64)	9 (18)	3 (6)	4.62	0.78	23 (46)	5 (10)	4 (8)	4.08	1.12
รวม				4.42	0.82				3.82	1.10
									4.0	1.08

ตารางที่ 13 แสดงระดับการปฏิบัติของผู้ค้าขายในประเด็นสุขลักษณะของผู้ค้าขาย พบว่าผู้ค้าขายในตลาดแม่ตำมีการปฏิบัติในประเด็นสุขลักษณะและสุขอนามัยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.42$) ทั้งในเรื่องของการเข้ารับการตรวจร่างกายเพื่อตรวจหาโรคติดต่อเป็นประจำ การรักษาความสะอาดของร่างกาย การแต่งกายที่สะอาดเรียบร้อยทุกครั้ง การล้างและเก็บภาชนะ อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ก่อนและหลังใช้อย่างเรียบร้อยและการระมัดระวังสัตว์และแมลงที่เป็นพาหะนำโรคลงสู่สินค้าที่จำหน่าย ส่วนในตลาดเฉลิมศักดิ์และตลาดอาเขตมีการปฏิบัติอยู่ในระดับไม่แตกต่างกันคือ อยู่ในระดับที่ดี ($\bar{X}=3.82$ และ $\bar{X}=4.0$ ตามลำดับ)

จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นว่าผู้ค้าขายในตลาดทั้งสามแห่งนั้นให้ความสำคัญกับสุขลักษณะส่วนบุคคล และสุขลักษณะในการใช้ภาชนะอุปกรณ์ การล้าง การปรุงหรือประกอบอาหาร รวมถึงการระมัดระวังสัตว์พาหะนำโรคปนเปื้อนสู่อาหารที่จำหน่าย

ตารางที่ 14 การปฏิบัติของผู้ค้าขายในตลาดสด

ประเด็นการปฏิบัติ	ตลาดแม่ตำ	ตลาดเฉลิมศักดิ์	ตลาดอาเขต
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}
1. การเก็บและการกำจัดขยะ	3.68	3.85	3.66
2. การกำจัดน้ำโสโครก	3.38	3.34	2.86
3. การระบายอากาศและแสงสว่าง	3.41	2.95	2.89
4. ทางเดินในตลาด	4.24	2.59	2.74
5. สุขลักษณะของผู้ค้าขาย	4.42	3.82	4.00
6. การรักษาความสะอาดในตลาด	4.41	4.09	4.19

ตารางที่ 14 แสดงการปฏิบัติของผู้ค้าขายในตลาดสดทั้ง 3 แห่ง โดยภาพรวมพบว่า การเก็บและการกำจัดขยะและการกำจัดน้ำโสโครกนั้น ทั้ง 3 ตลาดผู้ค้าขายมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกันมากนักคือ การกำจัดขยะอยู่ในระดับที่ดี การกำจัดน้ำโสโครกอยู่ในระดับปานกลาง การระบายอากาศและแสงสว่างผู้ค้าขายในตลาดแม่ตำมีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่ดี ส่วนในตลาดเฉลิมศักดิ์และตลาดอาเขตมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แต่การปฏิบัติในเรื่องของทางเดินภายในตลาดนั้น ตลาดเฉลิมศักดิ์ยังมีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่น้อยเมื่อเทียบกับตลาดอาเขตและตลาดแม่ตำ ส่วนในเรื่องของสุขลักษณะของผู้ค้าขายและการรักษาความสะอาดในตลาดนั้นพบว่ามีผู้ค้าขายปฏิบัติอยู่ในระดับที่ดีมากในตลาดแม่ตำ และมีการปฏิบัติในระดับที่ดีในตลาดเฉลิมศักดิ์และตลาดอาเขต

4.4 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรผู้มารับบริการตลาดสด

การศึกษานี้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้มารับบริการตลาดสด ในเขตเทศบาลเมืองพะเยาทั้ง 3 ตลาดคือ ตลาดแม่ต้า ตลาดเฉลิมศักดิ์ และตลาดอาเขต ตลาดละ 50 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 150 คน จากผลการศึกษาได้ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มประชากร ดังแสดงในตารางที่ 15-21

ตารางที่ 15 เพศของกลุ่มประชากร

เพศ	ตลาดแม่ต้า		ตลาดเฉลิมศักดิ์		ตลาดอาเขต		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	17	34	17	34	8	16	42	28
หญิง	33	66	33	66	42	84	108	72
รวม	50	100	50	100	50	100	150	100

ตารางที่ 15 แสดงเพศของกลุ่มประชากรผู้มารับบริการตลาด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 72) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 28) โดยเพศหญิงมารับบริการในตลาดอาเขตตลาดอาเขตมากที่สุด (ร้อยละ 84) รองลงมาคือตลาดแม่ต้าและตลาดเฉลิมศักดิ์ซึ่งเท่ากัน (ร้อยละ 66)

จะเห็นว่า 3 ใน 4 ของผู้มารับบริการเป็นเพศหญิง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นแม่บ้านและซื้อสินค้าเพื่อนำไปรับประทานหรือใช้ประกอบอาหาร

ตารางที่ 16 กลุ่มอายุของกลุ่มประชากร

อายุ	ตลาดแม่ต้า		ตลาดเฉลิมศักดิ์		ตลาดอาเขต		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
15-30 ปี	30	60	19	38	4	8	53	35
31-50 ปี	20	40	31	62	33	66	84	56
50 ปีขึ้นไป	-	-	-	-	12	24	12	8
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	-	-	-	-	1	2	1	1
รวม	50	100	50	100	50	100	150	100

ตารางที่ 16 แสดงช่วงอายุของกลุ่มประชากรที่มาใช้บริการในตลาด โดยส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 31-50 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 56) และรองลงมาคือช่วงอายุ 15-30 ปี (ร้อยละ 35) ผู้ที่มีอายุมากกว่า 50 ปีมีอยู่เพียง 1 ใน 10 ของผู้มาใช้บริการ (ร้อยละ 8) ตลาดแม่ต๋ำประชากรช่วงอายุ 15-30 ปีจะมาใช้บริการมากที่สุด (ร้อยละ 60) และช่วงอายุ 31-50 ปี รองลงมา (ร้อยละ 40) ตลาดเฉลิมศักดิ์ ช่วงอายุ 31-50 ปีมาใช้บริการมากที่สุด (ร้อยละ 62) และตลาดอาเขตผู้มาใช้บริการจะอยู่ในช่วงอายุ 31-50 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 66) และช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไปรองลงมา (ร้อยละ 24)

ตารางที่ 17 ระดับการศึกษาของกลุ่มประชากร

การศึกษา	ตลาดแม่ต๋ำ		ตลาดเฉลิมศักดิ์		ตลาดอาเขต		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	1	2	-	-	3	-	4	3
มัธยมศึกษา	8	16	8	16	43	86	59	39
อนุปริญญา	16	32	12	24	3	6	31	21
ปริญญาตรีขึ้นไป	25	50	30	60	1	2	56	37
รวม	50	100	50	100	50	100	150	100

ตารางที่ 17 แสดงระดับการศึกษาของกลุ่มประชากรผู้มาใช้บริการตลาดสด มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 39) และระดับปริญญาตรีขึ้นไปรองลงมา (ร้อยละ 37) ตลาดเฉลิมศักดิ์มีผู้มาใช้บริการจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมากที่สุด (ร้อยละ 60) รองลงมาคือตลาดแม่ต๋ำ (ร้อยละ 50) แต่ในตลาดอาเขตผู้มาใช้บริการจะจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86)

จากข้อมูลข้างต้นพบว่าผู้มาใช้บริการทั้งตลาดแม่ต๋ำและตลาดเฉลิมศักดิ์มีการศึกษาอยู่ในระดับสูง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นวัยที่กำลังศึกษาและวัยทำงาน ส่วนผู้มาซื้อสินค้าในตลาดอาเขตนั้นส่วนใหญ่จะเป็นแม่บ้านซึ่งอยู่บริเวณโดยรอบตลาด และยังมีแม่บ้านจากต่างตำบล ต่างอำเภอมาซื้อสินค้ากลับบ้าน เนื่องจากบริเวณใกล้เคียงตลาดเป็นที่จอดของคิวรถโดยสารของหลายตำบลและอำเภอ

ตารางที่ 18 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มประชากร

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ตลาดแม่ตำ		ตลาดเฉลิมศักดิ์		ตลาดอาเขต		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
300 - 3,000 บาท	-	-	14	28	34	68	48	32
3,001 - 7,000 บาท	20	40	14	28	10	20	44	29
มากกว่า 7,000 บาท	24	48	21	42	4	8	49	33
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	6	12	1	2	2	4	9	6
รวม	50	100	50	100	50	100	150	100

ตารางที่ 18 แสดงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มประชากรผู้มาใช้บริการ จะมีรายได้กระจายอยู่ในทั้ง 3 ช่วงคือ ในช่วงมากกว่า 7,000 บาท มากที่สุด(ร้อยละ 33) รองลงมาคือ ช่วง 300-3,000 บาท (ร้อยละ 32) และช่วง 3,001-7,000 บาท (ร้อยละ 29)

ตลาดแม่ตำผู้มาใช้บริการมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนจะกระจายอยู่ในช่วงมากกว่า 7,000 บาท และช่วง 3,001 -7,000 บาท (ร้อยละ 48 และร้อยละ40 ตามลำดับ) และตลาดเฉลิมศักดิ์มีผู้มียาได้เฉลี่ยสูงมากกว่า 7,000 บาทมากที่สุด (ร้อยละ 42) แต่ตลาดอาเขตผู้มาใช้บริการมีรายได้เฉลี่ยอยู่ในช่วง 300-3,000 บาทเป็นส่วนมาก (ร้อยละ 68)

จากข้อมูลข้างต้นพบว่าส่วนใหญ่รายได้ของกลุ่มประชากรจะสอดคล้องกับระดับการศึกษาของกลุ่มประชากรนั้น

ตารางที่ 19 ช่วงเวลาที่มาใช้บริการของประชากร

ช่วงเวลาที่มาใช้บริการ	ตลาดแม่ตำ		ตลาดเฉลิมศักดิ์		ตลาดอาเขต		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เช้า	-	-	48	96	33	66	81	54
กลางวัน	-	-	1	2	3	6	4	3
เย็น	50	100	1	2	14	28	65	43
รวม	50	100	50	100	50	100	150	100

ตารางที่ 19 แสดงช่วงเวลาการมาใช้บริการตลาดของประชากร ตลาดแม่ตำกลุ่มผู้มาใช้บริการจะมาใช้บริการทั้งหมดในช่วงเย็นซึ่งเป็นช่วงหลังจากทำงานหรือเรียนหนังสือ

ตลาดเฉลิมศักดิ์ผู้มาใช้บริการจะมาจ่ายตลาดในช่วงเช้ามากที่สุด (ร้อยละ 96) ส่วนในตลาดอาเขตมีผู้มาใช้บริการในช่วงเช้ามากที่สุด (ร้อยละ 66) และในช่วงเย็นรองลงมา (ร้อยละ 28)

ตลาดเฉลิมศักดิ์ซึ่งจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารสดและปรุงสำเร็จและมีการขายประเภทขายส่งซึ่งสินค้าส่วนใหญ่จะจำหน่ายมากในช่วงตั้งแต่เช้ามืด ผู้มาใช้บริการจึงเลือกมาจ่ายตลาดในช่วงเช้าเป็นส่วนใหญ่

ส่วนตลาดแม่ต๋ำนั้นผู้มาใช้บริการมักมาจ่ายตลาดในช่วงเย็นหลังเลิกงาน เพื่อซื้ออาหารไปรับประทานหรือปรุงอาหารในช่วงเย็นหรือเตรียมไว้สำหรับในวันรุ่งขึ้น

ตารางที่ 20 ความถี่ในการมาใช้บริการต่อสัปดาห์

ความถี่ในการมาใช้ บริการ	ตลาดแม่ต๋ำ		ตลาดเฉลิมศักดิ์		ตลาดอาเขต		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1-3 ครั้ง	19	38	23	46	18	36	60	40
4-5 ครั้ง	15	30	16	32	10	20	41	27
6-7 ครั้ง	16	32	11	22	22	44	49	33
รวม	50	100	50	100	50	100	150	100

ตารางที่ 20 แสดงความถี่ในการมาใช้บริการในหนึ่งสัปดาห์ พบว่า ส่วนใหญ่มาใช้บริการ 1-3 ครั้ง (ร้อยละ 40) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ตลาดแม่ต๋ำความถี่ในการมาใช้บริการกระจายอยู่ในทั้ง 3 กลุ่ม โดยมาใช้บริการ 1-3 ครั้ง มากที่สุด (ร้อยละ 38) ตลาดเฉลิมศักดิ์ก็เช่นเดียวกันมีผู้มาใช้บริการ 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์มากที่สุด (ร้อยละ 46) แต่ในตลาดอาเขตมีผู้มาใช้บริการ 6-7 ครั้งต่อสัปดาห์มากที่สุด (ร้อยละ 44)

ส่วนใหญ่ผู้ที่มาใช้บริการ 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์โดยจะมาจ่ายตลาดวันเว้นวัน และจะมีการซื้อสินค้าเพื่อสามารถนำไปปรุงอาหารหรือรับประทานได้ 1-2 วัน เพื่อเป็นการประหยัดเวลาในการไม่ต้องมาจ่ายตลาดทุกวัน

ตารางที่ 21 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งในการมาใช้บริการ

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้ง	ตลาดแม่ต๋ำ		ตลาดเฉลิมศักดิ์		ตลาดอาเขต		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
30-80	-	-	14	28	28	56	42	28
81-200	47	94	30	60	19	38	96	64
มากกว่า 200 บาท	3	6	6	12	3	6	12	8
รวม	50	100	50	100	50	100	150	100

ตารางที่ 21 แสดงค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งในการมาใช้บริการ โดยค่าใช้จ่ายในการมาใช้บริการในแต่ละครั้งพบว่าส่วนใหญ่จะมีการใช้จ่ายเฉลี่ยอยู่ในช่วงระหว่าง 81-200 บาท ต่อครั้ง (ร้อยละ 64) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า โดยตลาดแม่ต๋ำจะมีการใช้จ่ายส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 81-200 บาท (ร้อยละ 94) ในตลาดเฉลิมศักดิ์ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งจะอยู่ในช่วง 81-200 บาทเช่นกัน (ร้อยละ 60) และในตลาดอาเขตการใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อครั้งจะอยู่ในช่วง 30-80 บาทมากที่สุด (ร้อยละ 56)

ผู้ที่มาใช้บริการในตลาดแม่ต๋ำ เมื่อพิจารณาข้อมูลในเรื่องรายได้และความถี่ในการมาใช้บริการร่วมกันพบว่า ผู้มาใช้บริการมีรายได้ดีและนิยมซื้อสินค้าเพื่อนำไปรับประทานได้ 1-3 วัน จึงทำให้ค่าใช้จ่ายในการซื้อต่อครั้งอยู่ในเกณฑ์สูงพอสมควร ส่วนในตลาดอาเขตส่วนใหญ่แม่บ้านที่ซื้อสินค้าจะมาใช้บริการทุกวัน ค่าใช้จ่ายต่อครั้งจึงไม่สูงมากนัก

การซื้อสินค้าในตลาดเฉลิมศักดิ์ซึ่งมีการขายส่งหรือการซื้อในปริมาณมาก หรือสินค้าที่ซื้อเป็นประเภทเนื้อสัตว์ต่าง ๆ ทำให้ค่าใช้จ่ายต่อครั้งสูงได้เช่นกัน

4.5 ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการตลาดสด

จากผลการศึกษาได้ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการตลาดสดต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมตลาดสดในประเด็นต่อไปนี้

4.5.1 การจัดระเบียบและความสะอาดของบริเวณภายในตลาด

4.5.2 สินค้าที่จำหน่าย

4.5.3 สุขลักษณะของผู้ขาย

4.5.4 ความสะดวกปลอดภัยในการมาใช้บริการ

ซึ่งผลการศึกษาที่ได้ดังแสดงในตารางที่ 22-26

ตารางที่ 22 ระดับความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการตลาดสดในประเด็นการจัดระเบียบและความสะอาดของบริเวณภายในตลาด (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็น	ตลาดแม่เต่า		ตลาดเฉลิมศักดิ์		ตลาดอาเขต													
	ความคิดเห็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เห็นด้วย	จำนวน (ร้อยละ)	ความคิดเห็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เห็นด้วย	จำนวน (ร้อยละ)	ความคิดเห็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เห็นด้วย	จำนวน (ร้อยละ)												
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD												
- การจัดเตรียมถังรองรับขยะ อย่างเพียงพอและตั้งอยู่ในที่ ตั้งที่เหมาะสม	- 13 (26)	27 (54)	10 (20)	-	3.06	0.68	-	-	2.88	1.22	7 (14)	9 (18)	19 (38)	14 (28)	1 (2)	3.14	1.05	
- การคัดแยกขยะก่อนทิ้งของผู้ ค้าขาย	- 1 (2)	29 (58)	20 (40)	-	3.38	0.53	3 (6)	11 (22)	13 (26)	17 (34)	6 (12)	14 (28)	5 (10)	16 (32)	14 (28)	1 (2)	3.34	1.22
- การมีระบบการจัดเก็บขยะที่ เหมาะสม	- 2 (4)	20 (40)	28 (56)	-	2.48	0.58	6 (12)	8 (16)	19 (38)	9 (18)	8 (16)	2 (4)	9 (18)	13 (26)	26 (52)	-	2.74	0.90
- นำจากการชำระล้างสินค้ามี การกำจัดเศษขยะก่อนเทลงสู่ ทางระบายน้ำ	- 1 (2)	37 (74)	22 (44)	-	3.22	0.46	5 (10)	11 (22)	14 (28)	12 (24)	8 (16)	12 (24)	7 (14)	20 (40)	11 (22)	12 (24)	2.60	1.09
- พื้นที่ทางเดินมีความสะอาดไม่มี น้ำขัง	- 1 (2)	39 (78)	10 (20)	-	3.18	0.44	6 (12)	10 (20)	13 (26)	10 (20)	11 (22)	8 (16)	13 (26)	12 (24)	16 (32)	2 (4)	2.78	1.13
รวม					3.13	0.54											3.40	1.09

ตารางที่ 22 แสดงความคิดเห็นของผู้ใช้บริการตลาดสดในเรื่องของการจัดระเบียบและความสะอาดของบริเวณภายในตลาด ตลาดแม่ตำในภาพโดยรวม มีการจัดระเบียบและรักษาความสะอาดของบริเวณภายในตลาดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.13$) โดยในเรื่องของแสงสว่างที่เพียงพอสามารถมองเห็นสินค้าได้ชัดเจน และการจัดระเบียบแผงขายสินค้าและผังทางเดินในตลาดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=3.84$ และ $\bar{X}=3.48$ ตามลำดับ) แต่ในเรื่องของการมีระบบการจัดเก็บขยะที่เหมาะสมผู้มาใช้บริการยังเห็นว่าอยู่ในระดับที่ต่ำ ($\bar{X}=2.48$)

ในตลาดเฉลิมศักดิ์ผู้มาใช้บริการเห็นว่ามีการจัดระเบียบและรักษาความสะอาดของบริเวณภายในตลาดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.04$) โดยในเรื่องของความแข็งแรงของตัวอาคารอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=3.52$)

ส่วนในตลาดอาเขตโดยภาพรวมแล้วผู้มาใช้บริการเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{X}=3.40$) โดยในเรื่องความแข็งแรงของตัวอาคารอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.72$) การถ่ายเทอากาศแสงสว่างที่พอเพียง การจัดระเบียบแผงขายสินค้าและผังทางเดินอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ($\bar{X}=3.84$, $\bar{X}=4.10$ และ $\bar{X}=4.06$ ตามลำดับ) แต่ในเรื่องการกำจัดเศษขยะในน้ำที่ใช้ล้างสินค้าก่อนเทลงสู่รางระบายน้ำยังอยู่ในเกณฑ์ที่น้อย ($\bar{X}=2.60$)

จากข้อมูลข้างต้นผู้ศึกษาพบว่า ในประเด็นการจัดระเบียบและความสะอาดของบริเวณภายในตลาดไม่มีความแตกต่างกันมากนักในภาพรวมของทั้ง 3 ตลาด กล่าวคืออยู่ในระดับปานกลางในเรื่องความแข็งแรงของตัวอาคารนั้น ผู้มาใช้บริการให้ความคิดเห็นว่าตลาดอาเขตมีความแข็งแรงของตัวอาคารมากที่สุด รองลงมาคือตลาดเฉลิมศักดิ์และตลาดแม่ตำ ตามลำดับ จากสภาพที่เห็นตามความเป็นจริง ก็พบว่า ตัวอาคารของตลาดอาเขตเป็นตลาดใหม่ มีความแข็งแรง มีการก่อสร้างค่อนข้างถูกต้องตรงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่ตัวอาคารของตลาดแม่ตำยังคงเป็นอาคารชั่วคราว มีการสร้างต่อเติมไม่มั่นคงแข็งแรงมากนัก

ในเรื่องของระบบการจัดเก็บขยะผู้มาใช้บริการยังเห็นว่า ทั้งตลาดเฉลิมศักดิ์และตลาดอาเขตยังอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในตลาดแม่ตำนั้นยังอยู่ในระดับต่ำ โดยยังมีขยะที่ก่อให้เกิดกลิ่นเน่าเหม็น และอาจเป็นแหล่งพาหะเชื้อโรคได้ ส่วนในเรื่องของน้ำจากการชำระล้างสินค้า ตลาดอาเขตมีการกำจัดเศษขยะก่อนลงสู่ทางระบายน้ำอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X}=2.60$) ส่วนในตลาดแม่ตำและตลาดเฉลิมศักดิ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.22$ และ $\bar{X}=3.14$ ตามลำดับ)

ตารางที่ 23 ระดับความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการตลาดสดในประเด็นสินค้าที่จำหน่ายในตลาด

ประเด็นความคิดเห็น	ตลาดแม่ตำ			ตลาดเฉลิมศักดิ์			ตลาดอาเขต						
	ความคิดเห็นมากที่สุด	จำนวน (ร้อยละ)	\bar{X} SD	ความคิดเห็นมากที่สุด	จำนวน (ร้อยละ)	\bar{X} SD	ความคิดเห็นมากที่สุด	จำนวน (ร้อยละ)	\bar{X} SD				
2. สินค้าที่จำหน่าย													
- การจัดหมวดหมู่แยกประเภท	- 13	30	7	-	-	-	13	9	19	9	-	3.52	1.07
- ร้านขายสินค้าอย่างเหมาะสม	-	(26)	(60)	(14)	-	-	(16)	(30)	(28)	(14)	(12)	-	-
- สินค้าที่จำหน่ายมีคุณภาพ สด สะอาด	15	35	-	-	4.30	0.46	3	5	20	11	11	2.56	1.13
- สินค้าที่จำหน่ายมีความปลอดภัยจากสารเคมี เหมาะสมต่อการนำไปบริโภค	15	35	-	-	4.30	0.46	(6)	(10)	(40)	(22)	(22)	3.06	1.41
	(30)	(70)	-	-			11	9	10	12	8		
	(30)	(70)	-	-			(22)	(18)	(20)	(24)	(16)		
รวม				3.91	0.52							2.95	1.26
												3.93	1.02

ตารางที่ 23 แสดงความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการต่อสินค้าที่จัดจำหน่ายอยู่ในตลาด โดยในตลาดแม่ค้าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ($\bar{X}=3.91$) โดยผู้มาจ่ายตลาดเห็นว่าสินค้ามีคุณภาพ สด สะอาด มีความปลอดภัยต่อการซื้อไปบริโภคมาก ($\bar{X}=4.30$) ส่วนการจัดหมวดหมู่ แยกประเภทสินค้าที่จำหน่ายมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.12$)

ตลาดเฉลิมศักดิ์สินค้าที่จำหน่ายโดยรวมแล้วผู้มาซื้อสินค้าเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.95$) ทั้งความปลอดภัยจากสารเคมีและการจัดหมวดหมู่ แยกประเภทสินค้าที่จำหน่ายแต่คุณภาพ ความสด สะอาดของสินค้ายังอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.56$)

ส่วนตลาดอาเขตนั้นผู้ซื้อสินค้ามีความเห็นว่าทั้งคุณภาพ ความสด ความสะอาด ปลอดภัย ในการนำไปบริโภคและการจัดหมวดหมู่ แยกประเภทสินค้าที่จำหน่ายอยู่ในเกณฑ์ดี ($\bar{X}=3.93$)

ในประเด็นของคุณภาพ ความสด สะอาดของสินค้าที่จำหน่าย พบว่า ตลาดแม่ค้าอยู่ในระดับที่ดีมาก ตลาดอาเขตอยู่ในระดับที่ดี แต่ในตลาดเฉลิมศักดิ์อยู่ในระดับที่น้อย ซึ่งผู้ซื้อสินค้าอาจมองเรื่องความสะอาดของสินค้าที่จำหน่าย โดยส่วนหนึ่งของสินค้าที่จำหน่ายในตลาดเฉลิมศักดิ์จะมีสินค้าประเภทของสด ผัก ผลไม้มากซึ่งมีการวางจำหน่ายนอกแผงสินค้าคือมีการวางจำหน่ายบนทางเท้าด้วย ผู้ซื้อจึงคิดเห็นว่าสินค้านั้นอาจมีโอกาสนปนเปื้อนจากสิ่งสกปรก

ตารางที่ 24 ระดับความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการตลาดสดในประเด็นสุขลักษณะของผู้ขาย

ประเด็นความคิดเห็น	ตลาดแม่ตำ		ตลาดเฉลิมศักดิ์		ตลาดอาเขต	
	ความคิดเห็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เห็นด้วย	\bar{X} SD	ความคิดเห็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เห็นด้วย	\bar{X} SD	ความคิดเห็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เห็นด้วย	\bar{X} SD
3. สุขลักษณะของผู้ขาย						
- มีสุขภาพแข็งแรง ไม่เจ็บป่วย เป็นโรคติดต่อ	24 (48) 24 (48) 2 -	4.44 0.58	29 (58) 7 (14) 3 (6)	4.00 1.48	21 (42) 20 (40) 21 (42)	4.26 0.88
- มีการรักษาความสะอาดร่างกาย เหมาะสม	27 (54) -	3.62 0.57	18 (36) 3 (6)	3.30 1.23	21 (42) 11 (22) 21 (42)	4.08 1.03
- การรักษาความสะอาดของใจ เหมาะสมต่าง ๆ ตลอดจนแต่งกาย ดีมีค่า	17 (34) -	3.58 0.57	17 (34) 1 (2)	3.22 0.93	18 (36) - 21 (42)	4.06 0.89
รวม		3.88 0.57		3.51 1.21		4.13 0.93

ตารางที่ 24 แสดงความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการในประเด็นสุขลักษณะของผู้ขายสินค้า ตลาดแม่ตำ ผู้มาใช้บริการเห็นว่าสุขลักษณะของผู้ขายสินค้าอยู่ในระดับที่ดี ($\bar{X}=3.88$) โดยในเรื่องของสุขภาพเห็นว่ามีแข็งแรง ไม่เจ็บป่วยมากที่สุด ($\bar{X}=4.44$) การรักษาความสะอาดของร่างกายผู้ค้าขาย และการรักษาความสะอาดของภาชนะตลอดจนแผงขายสินค้าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ($\bar{X}=3.62$ และ $\bar{X}=3.58$ ตามลำดับ)

ตลาดเฉลิมศักดิ์ ผู้มาใช้บริการให้ความเห็นว่าสุขลักษณะของผู้ขายโดยรวมอยู่ในระดับที่ดี ($\bar{X}=3.51$) มีสุขภาพที่แข็งแรงไม่เจ็บป่วยเป็นโรคติดต่อ ($\bar{X}=4.00$) แต่การรักษาความสะอาดของร่างกายและภาชนะเครื่องมือตลอดจนแผงจำหน่ายสินค้าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.30$ และ $\bar{X}=3.22$ ตามลำดับ)

ส่วนในตลาดอาเขตให้ความเห็นว่าสุขลักษณะของผู้ขายอยู่ในระดับที่ดี ($\bar{X}=4.13$) โดยเฉพาะเรื่องสุขภาพของผู้ค้าขายอยู่ในระดับที่ดีมาก ($\bar{X}=4.26$)

จากข้อมูลทั้ง 3 ตลาดข้างต้น สุขลักษณะส่วนบุคคลของผู้ค้าขายส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ดี แต่ในตลาดเฉลิมศักดิ์พบว่าในเรื่องของการรักษาความสะอาดร่างกาย และการรักษาความสะอาดร่างกาย ภาชนะที่ใช้ ตลอดจนแผงจำหน่ายสินค้าของตลาดเฉลิมศักดิ์ยังอยู่ในระดับปานกลาง สาเหตุหนึ่งอาจเกิดจากสินค้าที่จำหน่ายส่วนใหญ่เป็นของสดประเภทเนื้อสัตว์ ปลาและผัก มีการขายส่งในปริมาณมากด้วย อาจทำให้ต้องใช้ความรวดเร็วในการจำหน่าย จึงก่อให้เกิดความสกปรกของร่างกาย ภาชนะเครื่องมือที่ใช้ ตลอดจนแผงจำหน่ายสินค้านั้นได้ง่าย

ตารางที่ 25 ระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการต่อการตลาดสดในประเด็นความสะดวกปลอดภัยในการมาใช้บริการ

ประเด็นความคิดเห็น	ตลาดแม่ตำ		ตลาดฉิมบกี้		ตลาดอาเขต						
	ความถี่สุด มากที่สุด	จำนวน ปานกลาง น้อย ไม่เห็นด้วย	\bar{X}	SD	ความถี่สุด มากที่สุด	จำนวน ปานกลาง น้อย ไม่เห็นด้วย	\bar{X}	SD			
4. ความสะดวกปลอดภัยในการมาใช้บริการ											
- ไม่มีการวางสินค้าก็ดขวางทางเท้าซึ่งก่อให้เกิดความสะดวกในการเดิน	3	27	20	-	5	11	21	6	7	2.98	1.15
- ได้รับความปลอดภัยในทรัพย์สินทุกครั้งที่มาใช้บริการ	27	23	-	-	2	15	17	11	5	2.96	1.05
- การจัดที่จอดรถอย่างเพียงพอสะดวกต่อการมาใช้บริการ	29	20	1	-	3	9	10	14	14	2.46	1.25
รวม	(58)	(40)	(2)	-	(6)	(18)	(20)	(28)	(28)	2.80	1.15
										4.15	0.54
										3.34	0.59
										4.54	0.50
										4.56	0.54
										3.47	0.99

ตารางที่ 25 แสดงความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการในเรื่องของความสะดวกและปลอดภัยในการมาใช้บริการ โดยตลาดแม่ต๋ำและตลาดอาเขตผู้มาใช้บริการมีความเห็นว่าในเรื่องของความสะดวกปลอดภัยในการมาใช้บริการอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.15$ และ $\bar{X} = 3.47$ ตามลำดับ) ส่วนในตลาดเฉลิมศักดิ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$)

ในประเด็นการไม่วางสินค้ากีดขวางทางเท้าซึ่งจะทำให้เกิดความสะดกในการเดินนั้น ผู้บริโภคมีความเห็นว่าทั้งในตลาดแม่ต๋ำ และตลาดเฉลิมศักดิ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$ และ $\bar{X} = 2.98$ ตามลำดับ) ยกเว้นในตลาดอาเขตอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.40$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ายังคงมีการวางสินค้าหรือต่อเติมแผงขายสินค้ากีดขวาง ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการซื้อสินค้า

ในเรื่องของความปลอดภัยในทรัพย์สินทุกครั้งที่มาใช้บริการ เห็นว่าตลาดแม่ต๋ำมีความปลอดภัยที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) และรองลงมาคือตลาดอาเขตและตลาดเฉลิมศักดิ์ตามลำดับ ($\bar{X} = 4.06$ และ $\bar{X} = 2.96$ ตามลำดับ) ส่วนในประเด็นการจัดที่จอดรถ ผู้มาใช้บริการมีความเห็นว่า ตลาดแม่ต๋ำที่จอดรถเพียงพอสะดวกในการมาใช้บริการมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) รองลงมาคือตลาดอาเขต ($\bar{X} = 3.96$) และตลาดเฉลิมศักดิ์ ($\bar{X} = 2.46$) ซึ่งจากสภาพเป็นจริงแล้ว ตลาดแม่ต๋ำมีพื้นที่กว้างขวางทำให้สะดวกในการจัดการเรื่องที่จอดรถ ส่วนตลาดอาเขตและตลาดเฉลิมศักดิ์ อยู่ในตัวเมืองรายล้อมด้วยร้านค้าที่เป็นตึกแถว จึงมีข้อจำกัดในเรื่องสถานที่จอดรถในการมาใช้บริการ โดยเฉพาะในช่วงกลางวันและเย็น แต่ในช่วงเช้ายังมีที่จอดพอสมควร อาจต้องเดินไกลพอสมควร

ตารางที่ 26 ความคิดเห็นผู้ของมาใช้บริการต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมตลาดสด

ประเด็นความคิดเห็น	ตลาดแม่ต๋ำ	ตลาดเฉลิมศักดิ์	ตลาดอาเขต
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}
1. การจัดระเบียบและความสะอาดของบริเวณภายในตลาด	3.13	3.04	3.40
2. สินค้าที่จำหน่าย	3.91	2.95	3.93
3. สุขลักษณะของผู้ค้าขาย	3.88	3.51	4.13
4. ความสะดวกปลอดภัยในการมาใช้บริการ	4.15	2.80	3.47

ตารางที่ 26 แสดงความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมตลาดสด โดยผู้มาใช้บริการเห็นว่า การจัดระเบียบและความสะอาดของบริเวณภายในตลาดไม่แตกต่างกันมากนักก็อยู่ในระดับปานกลาง และสุขลักษณะของผู้ค้าขายอยู่ในระดับที่ดี ส่วนสินค้าที่จัดจำหน่ายและ

ความสะดวกปลอดภัยในการมาใช้บริการผู้มาใช้บริการเห็นว่า ตลาดแม่คำและตลาดอาเขตอยู่ในระดับที่ดี และตลาดเฉลิมศักดิ์อยู่ในระดับปานกลาง

4.6 การกำกับดูแล ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้เทศบัญญัติของเจ้าหน้าที่

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งในส่วนของการปฏิบัติของผู้ค้าขายในตลาดสดและความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการในตลาดสดทั้ง 3 แห่ง ผู้ศึกษาได้นำไปสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองพะเยา ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในเรื่องของการกำกับดูแลตลาดสดในเขตเทศบาลเมืองพะเยา ผู้ให้ข้อมูลคือ คุณชาญชัย ยอดเมือง ตำแหน่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน งานสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม และผู้ช่วยอีก 2 ท่านคือคุณพิพัฒน์ มั่นดี และคุณชนกานต์ เพชรแสงงาม ตำแหน่งลูกจ้างของกองสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองพะเยา โดยผู้ให้ข้อมูลได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแล ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้เทศบัญญัติของเจ้าหน้าที่ ดังนี้

1) การเก็บและการกำจัดขยะมูลฝอย ผู้ค้าขายในตลาดจะเป็นผู้นำขยะที่รวบรวมไว้ในถังขยะประจำแผงขายสินค้าไปทิ้งในที่รวบรวมขยะส่วนรวมของตลาด เจ้าหน้าที่เก็บขยะของเทศบาลจะไปเก็บขนขยะจากที่รวบรวมของตลาดเป็นประจำทุกวัน และนำไปกำจัดโดยวิธีฝังกลบที่ตำบลจำป่าหวาย อ.เมือง จ.พะเยา ส่วนในเรื่องของการคัดแยกขยะนั้น เจ้าหน้าที่ยอมรับว่ายังคงไม่สามารถทำได้ เนื่องจากรถที่ใช้เก็บขนขยะของเทศบาล ยังคงเป็นแบบเก็บขยะทุกชนิดรวมกัน

2) การกำจัดน้ำโสโครก เจ้าหน้าที่ได้เข้าไปกำกับดูแลในเรื่องของความสะอาดโดยทั่วไปของทางระบายน้ำ โดยน้ำทิ้งของตลาดเฉลิมศักดิ์และตลาดอาเขตจะมีบ่อรวมน้ำทิ้งก่อนที่จะส่งไปสู่บ่อบำบัดน้ำเสียของเทศบาล แต่ในเรื่องของการกำจัดเศษขยะก่อนหน้าทิ้งนั้น เจ้าหน้าที่พบว่ายังมีการปฏิบัติกันน้อยทั้ง 3 ตลาดเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไข โดยต้องขอความร่วมมือจากผู้ค้าขายในตลาด

3) การระบายอากาศและแสงสว่าง เจ้าหน้าที่จะเข้าไปดูว่าตลาดแห่งนั้นมีแสงสว่างเพียงพอกับการมองเห็นสินค้าได้ชัดเจนหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตลาดเฉลิมศักดิ์ ตลาดอาเขต ขายสินค้าตั้งแต่เช้ามีดซึ่งไม่พบปัญหาเรื่องนี้มากนัก ส่วนในเรื่องของการระบายอากาศนั้น โดยตัวโครงสร้างอาคารที่สูง โปร่ง จึงทำให้ไม่มีปัญหามากนักในเรื่องของการระบายอากาศ ยกเว้นตลาดแม่คำซึ่งมีการจำหน่ายอาหาร ประเภท ปิ้งย่าง มากจึงต้องมีการใช้อุปกรณ์ช่วยระบายอากาศ

4) ทางเดินในตลาด เจ้าหน้าที่ได้เข้าไปกำกับดูแลในเรื่องความสะอาดของทางเดินอยู่เสมอ ส่วนในเรื่องการวางสินค้าจำหน่ายบนทางเท้าและการสร้างแผงขายสินค้าเพิ่มเติม เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมากทั้งในตลาดเฉลิมศักดิ์และตลาดอาเขต ทำให้กีดขวางทางจราจร และหากเกิดเพลิงไหม้จะทำให้เป็นอุปสรรคสำคัญในการเข้าไปของรถดับเพลิงและการทำงานของเจ้าหน้าที่ดับ

เพลิง การจำหน่ายสินค้าบนทางเท้าและการสร้างแผงขายสินค้าเพิ่มเติมนั้นอาจเกิดจากพื้นที่ที่จำกัดของตลาด และผู้ขายของส่วนหนึ่งไม่ใช่ผู้ขายสินค้าประจำ และได้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ในตลาดเฉลิมศักดิ์และตลาดอาเขตนั้นจริงแล้วยังมีแผงขายสินค้าวางอยู่บางส่วนแต่พบว่าผู้ค้าขายไม่นิยมเข้าไปขาย โดยส่วนหนึ่งให้เหตุผลว่าอยู่ลึกเกินไปผู้ซื้อไม่เข้าไปซื้อ และเกิดจากผู้มาใช้บริการที่ไม่ยอมเดินเข้าไปในตลาดบริเวณด้านใน มักจะซื้อสินค้าบริเวณด้านหน้าและด้านนอกตลาด โดยให้เหตุผลว่าสะดวกและใกล้กว่าที่จะเข้าไปข้างใน ผู้ค้าขายจึงนิยมมาตั้งขายสินค้าบริเวณด้านหน้าตลาดและบริเวณทางเท้าริมถนน ทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาทั้งในเรื่องของการจัดเก็บขยะ การทำความสะอาด รวมถึงการจราจรที่ติดขัดซึ่งทางเทศบาลจะต้องเข้าไปจัดระเบียบร่วมกับทางตำรวจจราจร

5) การรักษาความสะอาดภายในตลาดนั้น เจ้าหน้าที่ได้เข้าไปตรวจเป็นประจำ โดยที่เจ้าของตลาดและผู้ค้าขายส่วนใหญ่จะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

6) สุขลักษณะของผู้ค้าขาย ทางเจ้าหน้าที่ได้ขอความร่วมมือจากสาธารณสุขจังหวัดพะเยาในการตรวจร่างกายเพื่อหาโรคติดต่อของผู้ค้าขายในตลาดสด โดยจัดทำปีละ 2 ครั้งตลอดมา และในส่วนของกองงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ได้จัดการอบรมให้ความรู้แก่ผู้ค้าขายโดยเชิญผู้ค้าขายมาอบรมในเรื่องสุขภิบาลอาหาร การปฏิบัติตนให้ถูกสุขลักษณะ โดยจัดทำปีละ 1 ครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่น่าพอใจมาก

7) สินค้าที่จำหน่ายในตลาด เจ้าหน้าที่ได้ขอความร่วมมือจากสาธารณสุขจังหวัดพะเยาในการส่งตรวจอาหารที่จำหน่ายในตลาดอยู่อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งยังไม่พบความผิดปกติใดที่จะส่งผลเสียต่อผู้บริโภค

8) ที่จอดรถ และการจราจรโดยรอบตลาด เจ้าหน้าที่พบว่ายังเป็นปัญหาทั้งในตลาดเฉลิมศักดิ์และตลาดอาเขตซึ่งคงต้องขอความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่จราจรในการที่จะอำนวยความสะดวกหรือช่วยแก้ปัญหาในจุดนี้

สำหรับตลาดแม่คำนั้น เทศบาลยังจัดให้เป็นตลาดชั่วคราว โดยในเรื่องของตัวอาคารยังเป็นแบบชั่วคราวไม่แข็งแรงนัก รวมทั้งระบบการระบายน้ำ การจัดเก็บขยะ แผงขายสินค้าต่างๆ ยังไม่ได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งในขณะนี้ทางเจ้าของตลาดได้ขออนุญาตเทศบาลในการก่อสร้างตัวอาคารตลาดใหม่จำนวน 2 หลัง ตามระเบียบที่ถูกต้อง ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการก่อสร้าง หากแล้วเสร็จผู้ค้าขายจะย้ายมาขายสินค้าในอาคารใหม่ซึ่งมีระบบการจัดการต่างๆ ที่ได้มาตรฐานกว่าตัวตลาดชั่วคราวแห่งเดิม

เจ้าหน้าที่ได้ให้ข้อเสนอเพิ่มเติมเพื่อให้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมตลาดสดเป็นไปได้อย่างดีควรได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ดังนี้

- 1) เทศบาลควรให้ความสำคัญในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมตลาดสดมากยิ่งขึ้น โดยการเพิ่มเจ้าหน้าที่ทำงานและงบประมาณ
- 2) เจ้าของตลาดและผู้ค้าขาย ควรให้ความร่วมมือ ปฏิบัติตามและแก้ไขในประเด็นที่ได้รับการคัดค้านจากเจ้าหน้าที่
- 3) ขอความร่วมมือให้ผู้มาใช้บริการเลือกใช้บริการจากผู้ค้าขายที่ปฏิบัติตนถูกสุขลักษณะ ทั้งสุขลักษณะส่วนบุคคลและการจำหน่ายสินค้าโดยไม่ซื้อสินค้าที่จำหน่ายบนทางเดินเท้า
- 4) เจ้าหน้าที่ในส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง หากได้รับการประสานขอความร่วมมือควรให้ความช่วยเหลือและร่วมมือด้วยความเต็มใจ